

3. Бабенко Г. О. Визначення мікроелементів і металоферментів у клінічних лабораторіях. / Г. О. Бабенко. - К., Здоров'я. - 1968. - 138 с.
4. Берестов В. А. Биохимия и морфология крови пушных зверей. / В. А. Берестов. - Петрозаводск. - Карелия. - 1971. - 290 с.
5. Овсянников А. И. Основы опытного дела в животноводстве. / А. И. Овсянников. - М., Колос. - 1976. - 302 с.

Клим А.

Науковий керівник – проф. Кваша В.І.

ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНИХ ЯКОСТЕЙ МОЛОДНЯКА КУРЕЙ РІЗНИХ ПОРІД В УМОВАХ ПРИВАТНОГО ГОСПОДАРСТВА БОРЩІВСЬКОГО РАЙОНУ ТЕРНОПІЛЬЩИНИ

Актуальність роботи. Вивчення порівняльної характеристики, морфометричних, фізіологічних параметрів організму домашніх курей різних порід є актуальним.

Мета дослідження. Вивчити морфо-фізіологічну і продуктивну відмінність у домашніх курей різних порід.

Завдання: Для виконання мети поставлені наступні завдання:

- охарактеризувати абіотичні параметри регіону;
- вивчити особливості живлення курчат різних порід;
- дослідити морфометрію тіла;
- проаналізувати морфо біохімічні показники крові;
- вивчити яйценосність і якість яєць курей різних порід.

Новизна роботи. Уперше в умовах приватного господарства Борщівського району вивчено морфо-фізіологічні та продуктивні якості домашніх курей різних порід (генотипів).

Матеріал і методи досліджень

Вивчали наступні показники:

- поживність кормів - за довідковим матеріалом;
- раціон - за нормами живлення;
- маса яєць - шляхом зважування;
- маса при вилупленні і вихід молодняка - шляхом зважування;
- динаміка росту птиці - шляхом щоденного зважування птиці до годівлі;
- яйценосність - шляхом щоденного обліку яєць по кожній голові і за місяць;
- хімічний склад курячих яєць визначили за загальноприйнятими методиками (ветбаклабораторія);

- основні проміри: довжина тіла – Lt, довжина крила – Lk, довжина цівки – Lc, довжина дзьоба – Ldz;

- якість яєць - за загальноприйнятими методиками; хімічний склад крові - за загальноприйнятими методиками.

Результати досліджень оброблені статистично [5].

Схема науково-господарського дослідження подана у таблиці 1.

Таблиця 1.

Схема науково-господарського дослідження

Група	Голів	Стать	Вік, постанови, міс.	Умови досліджень	
				годівля	утримання
Руді місцеві (К)	6	Самки	1,5	ОР, % за енергопоживністю (ОЕ, МДж): зелені корми - 2,10; соковиті - 14,80; зернові - 82,50; дріжджі - 0,60	вигульне
Білі місцеві (Д)	6	Самки	1,5	ОР, % за енергопоживністю (ОЕ, МДж): зелені корми - 2,10; соковиті - 14,80; зернові - 82,50; дріжджі - 0,60	вигульне

Результати експериментальних досліджень

Аналізом даних таблиці 2 встановлено, що абіотичні параметри регіону знаходяться в межах норми і сприяють нормальному протіканню життєвого циклу молодняка піддослідних груп. Зокрема, температура коливалась протягом 7 - 10 місяців у межах + 8,4 - 19,4°C.

Середньодобовий раціон молодняка птиці відповідає нормам живлення. Загальна енергія раціонів птахів піддослідних груп була однаковою і складала 0,473 МДж. Найбільшу частку в раціонах займали зернові корми - 82,5%, зелені - 2,1% і соковиті з кормовими добавками - 15,4%.

Зернові корми займають основну частину раціону і являються основним джерелом вуглеводів, із яких повинна складатись їжа птахів. Зернові корми злакових містять до 70% крохмалю, до 20% протеїну, до 10,5% клітковини, 1,5% мінеральних речовин, до 8% жирів.

Таблиця 2.

Параметри	Місяць				Середнє за період
	VII	VIII	IX	X	
Температура, I °C	19,4	18,0	14,3	8,4	15,0
Тиск, мм. рт. ст.	732	732	737	736	734
Середня відносна вологість повітря, %	72	76	70	75	73
Макс. швидкість вітру, м/сек	7-12	8-13	7-10	9-13	8-12
Опади в добу, мм	18,2	30,1	18,3	15,1	20,4
t° C ґрунту на глибині 10 см	21,6	19,0	15,6	9,4	16,4
t° C на ґрунті (снігу), мін.	10,0	7,6	2,3	-4,0	4,0

Абіотичні параметри

Кукурудза - це один із найкращих кормів для птахів. За вмістом енергії перевищує всі інші зернові корми, багата вуглеводами (до 70%) і містить дуже мало клітковини. В 100 г зерна міститься 330 кал обмінної енергії, що на 10-30% перевищує рівень інших злакових. Проте кукурудза бідна протеїнами (8-13%), який дуже низької якості, бідний деякими незамінними амінокислотами.

Пшениця по калорійності поступається кукурудзі, але містить дещо більше протеїну (12-14%), він є повноціннішим протеїну інших злакових кормів. Відрізняється високим вмістом вітамінів групи В і вітаміну Е.

Висівки - продукт борошномельної промисловості і складається із часток зернових оболонки і сумішей борошна та зародків. На практиці застосовують, головним чином, дерть пшениці в невеликих кількостях. Це пов'язано з великим вмістом погано перетравлюваної клітковини. Вміст протеїну в середньому знаходиться в межах 10-12%. Дерть багата фосфором, що в значній мірі знаходиться у вигляді фітину, присутність якого при їх згодовуванні, діє послаблююче. В дерті багато калію, але мало натрію, кальцію і хлору. Вона багата вітамінами В, холіном.

Макуха і шроти - відходи технічних підприємств при переробці окремих культур. В макусі міститься 5-7% жиру, в шротах менше - 2-3%. Багаті вмістом протеїну - до 50%, причому білок високої якості і легко перетравлюється, нерідко наближається до білку тваринного походження. По амінокислотному складу мають дефіцит по одній-дві незамінній амінокислоті.

В шротах недостатньо цистину і метіоніну. Непостійний вміст лізину. Дріжджі кормові - продукт біохімічної переробки сільськогосподарської сировини і містять протеїну 44-54%, вуглеводів 25- 35%, жиру 1,5-5,0%. Протеїн володіє високою біологічною цінністю. Дуже багаті вітамінами групи В, за виключенням вітаміну В [1, 2, 3, 4].

Особливості росту піддослідних груп курей

Аналізом даних встановлено, що на початку досліду молодняк курей дослідної групи переважав контроль за приростами лише на 2,3%, що відповідає методичній нормі підбору аналогів.

З віком птиці жива маса зростала на користь дослідної групи. Так, жива маса курей дослідної групи переважала контроль на другому, третьому, четвертому місяцях та за дослід відповідно на 12,7%; 35,8% (P<0,05), 2,8% та 12,8% (P>0,05).

Слід відмітити, що молодняк дослідної групи переважав контрольних аналогів за інтенсивністю росту лише на 2,9% ($p>0,05$), як свідчення практично однакового рівня інтенсивності росту.

Морфометрія тіла піддослідної птиці подана у таблиці 3. Дослідженнями встановлено, що молодняк курей дослідної групи протягом першого місяця досліду переважав контрольних аналогів за довжинами тіла, цівки і дзьоба відповідно на 1,2% ($P>0,05$); 4,1% ($P>0,05$); 11,8% ($P>0,05$), а за довжиною крила відставав від контролю на 3,2% ($P>0,05$).

Таблиця 3.

Морфометричні параметри тіла піддослідних курей, $M\pm m$, $n=4$, см

Показник	Група			
	К	Д	% до К	Р
В 1 місяць				
Довжина тіла (Lt)	10,0±0,45	10,12±0,25	101,2 (+1,2)	>0,05
Довжина крила (Lk)	9,37±0,72	9,0±0,35	96,8 (-3,2)	>0,05
Довжина цівки (Lc)	6,82±0,50	7,1±0,19	104,1 (+4,1)	>0,05
Довжина дзьоба (Ldz)	1,70±0,12	1,9±0,08	111,8 (+11,8)	>0,05
В 2 місяці				
Довжина тіла, Lt	13,7±0,59	14,5±0,25	105,8 (+5,8)	>0,05
Довжина крила, Lk	13,1±0,41	13,5±0,35	103,0 (+3,0)	>0,05
Довжина цівки, Lc	10,4±0,33	10,5±0,20	101,0 (+1,0)	>0,05
Довжина дзьоба, Ldz	2,3±0,09	2,47±0,03	107,4 (+7,4)	>0,05
В 3 місяці				
Довжина тіла, Lt	18,6±0,55	19,7±0,85	105,9 (+5,9)	>0,05
Довжина крила, Lk	17,5±0,50	16,9±0,43	96,6 (-3,4)	>0,05
Довжина цівки, Lc	13,1±0,31	13,0±0,30	99,0 (-1,0)	>0,05
Довжина дзьоба, Ldz	2,9±0,08	3,1±0,10	106,9 (+6,9)	>0,05
В 4 місяці				
Довжина тіла, Lt	25,8±0,73	25,6±0,44	99,2 (-0,8)	>0,05
Довжина крила, Lk	23,6±0,45	23,2±0,43	98,3 (-0,7)	>0,05
Довжина цівки, Lc	13,6±0,10	13,7±0,14	100,7 (+0,7)	>0,05

Проведені досліді свідчать, що птиця Білої місцевої дослідної групи протягом другого місяця досліду переважала аналогів Рудої місцевої групи за довжинами тіла, крила, цівки та дзьоба відповідно на 5,8% ($P>0,05$); 3,0% ($P>0,05$); 1,0% ($P>0,05$); 7,4% ($P>0,05$).

Аналогічно встановлено, що молодняк курей дослідної групи протягом третього місяця досліду був більший, ніж молодняк курей контрольної групи за довжинами тіла та дзьоба відповідно на 5,9% ($P>0,05$); 6,9% ($P>0,05$); а за довжинами крила та цівки був менший від контролю відповідно на 3,4% ($P>0,05$); 1,0% ($P>0,05$).

Експериментально виявлено, що дослідна група курей протягом четвертого місяця досліду переважала контрольних аналогів лише за довжиною цівки на 0,70% ($P>0,05$), а за всіма іншими морфометричними показниками, тобто за довжинами тіла, крила та дзьоба відставала від контрольної відповідно на 0,8% ($P>0,05$); 0,7% ($P>0,05$); 5,2% ($P>0,05$).

В середньому за дослід встановлено, що у молодняка курей дослідної групи довжини тіла, крила, цівки та дзьоба коротші, ніж у контрольних аналогів відповідно на 2,0% ($P>0,05$); 0,2% ($P>0,05$); 2,7% ($P>0,05$); 23,1% ($P<0,05$).

Дослідженнями встановлено, що в крові дослідної групи курей міститься менше до контрольних загального білку і каротину відповідно на 11,6 і 16,7% при однаковому вмісті загального фосфору.

Щодо товарних показників яєць курей, слід зауважити, що маса яєць дослідної групи була нижчою, ніж в контролі на 3,1% ($p<0,01$), а Одиниця Хау - менша на 3,3%.

Дослідженнями встановлено, що абіотичні параметри регіону в період експерименту відповідали життєвому циклу і знаходились в межах норми для регіону. Раціони живлення піддослідних курей відповідали фізіологічним нормам за енергетичною поживністю у вікових параметрах, де зернові корми складала за поживністю 82,5%, зелені - 2,1% і соковиті з кормовими добавками - 15,4% за обмінною енергією.

Встановлено, що жива маса курей дослідної групи переважала контрольних аналогів у 2,3,4-місячному віці і за період досліду відповідно на 12,7; 35,8; 2,8 та 12,8%, а середньодобовий приріст був вищим у дослідних курей на 2,9%, що засвідчує перевагу птиці дослідної групи. Досліджено, що молодняк курей дослідної групи за весь дослід мав нижчі до контролю лінійні параметри тіла, цівки та дзьоба відповідно на 2,0; 2,7; 23,1 ($P < 0,05$) при відсутній різниці у довжині крила.

Виявлено, що в сироватці крові курей дослідної групи вміст загального білку і каротину був менший до контролю відповідно на 11,6 і 16,7%, при відсутності різниці по вмісту загального фосфору. Експериментально встановлено, що у 6-ти місячному віці несучість курей дослідної групи (генотип місцева Біла) була нижчою від контрольних аналогів на 20,0% ($P < 0,001$).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Агеев В.Н. Типы кормления высокопродуктивных кур. / В.Н. Агеев - Птицеводство, 1967. - №3, - С. 21 - 22.
2. Антонов Б.И. Лабораторные исследования в ветеринарии. Справочник. / Б.И. Антонов - М.: Агропромиздат, 1986. - 351 с.
3. Афонский С.И. Биохимия животных. / С.И. Афонский - М.: Высшая школа, 1964. - 480с.
4. Басихес И.Е. Птицы в нашем доме. / И.Е. Басихес., О.А. Рудометов - Минск.: Ураджай, 1994. - 272с.
5. Плохинский Н.А. Биометрия для зоотехников. / Н.А. Плохинский – М.: Колос, 1969. - 250с.

Кульпака О.

Науковий керівник – проф. Кваша В.І.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНИХ ЯКОСТЕЙ МОЛОДНЯКА КРОЛІВ РІЗНИХ ПОРІД В УМОВАХ ЛАНІВЕЧЧИНИ

Актуальність проблеми полягає у вивченні впливу факторів навколишнього середовища на території Ланівеччини на якість хутра, морфометричні показники організму самців. Тому вивчення порівняльної характеристики продуктивних якостей кролів різних порід в умовах району Холодного Поділля Ланівеччини є досить актуальним.

Мета роботи полягає у вивченні міжпородних змін: морфометричних, біохімічних, продуктивних якостей молодняка самців кроля (різних порід: сірий велетень, плямистий велетень, чорний велетень) під впливом однотипного фактору живлення в умовах Ланівеччини.

Новизна роботи. Уперше вивчено особливості формування продуктивних якостей молодняка кролів різних порід в умовах Ланівеччини.

Завдання:

1. Опрацювати літературу, в якій висвітлено загальна інфор-мація про дані породи тварин, їх морфологічні та фізіологічні особливості.
2. Провести дослідження на тваринах даних порід в умовах регіону.
3. Зробити розрахунки і аналіз морфологічних та фізіологічних змін показників тварин.

Матеріали і методи досліджень. Дослідження проводилися у домашньому господарстві Ланівецького району Тернопільської області, для чого було відібрано 18 молодих самців кролів: сірий велетень; плямистий велетень; чорний велетень, розділених за принципом аналогів на 3 групи по 6 голови у кожній. Піддослідних тварин утримували у клітках по 6 голів у кожній [1, 2, 3, 4].

Дослідження проводилися за розробленою схемою протягом 150 днів (табл. 1.).